

BABELLENDE KLIMAAT POLITICI

Jan Jonker

Het kan u mogelijk tot nu toe ontgaan zijn maar er komen verkiezingen aan. Het gaat om de staten in de provincie maar toch, het zijn heuse verkiezingen die er echt toe doen. Zoals te doen gebruikelijke kondigen die zich aan met de nodige verbale schoten voor de boeg. Zo sprak polderpremier Mark Rutte (trekker van het Groenste Kabinet Ooit) zeer onlangs samen met minister Eric Wiebes van Economische Zaken en Klimaat (de man van het onovertroffen Delfts Blauwe Klimaat Tegeltje 'Kosten efficiënte CO2-reductie) in 'Het Torentje' met een delegatie van klimaatspijbelars en moest daar (zie de journaalbeelden) opgewekt en hard bij lachen. Dat gesprek had kennelijk effect want de Volkskrant kopte kort daarna: "Klimaatstakers kwamen naar Torentje om kabinet 'schop onder de reet te geven', en vertrokken als ambassadeurs." Maar weer niet veel later hebben diezelfde klimaatspijbelars daar weer redelijk kritisch afstand van genomen.

Dit jaar lijkt het wel alsof het favoriete communicatiemiddel in de aanloop naar die verkiezingen de 'Open Klimaatbrief' is. Keurig geregisseerd articuleren provinciale lijststrekkingen unisono klimaatsoundbites op een virtueel landelijk podium. Dit resulteert in een potpourri van voor- en tegens op Delftsblauw-tegeltjes niveau. Zo zegt de CDA klimaatbrief: "Wij kunnen de klimaatopgave tot een succes maken en onze provincies schoner doorgeven aan de volgende generaties. Dat kan als we stoppen met dromen en drammen en kiezen voor haalbare, betaalbare en realistische plannen." Hoe anders is het geluid van D66. Rob Jetten (lijsttrekker D66): "Klimaat is de komende jaren onze allergrootste uitdaging." Of in de taal van het regionale D66 verkiezingsprogramma: "D66 wil dat gemeenten ook bijdragen aan de realisatie van de klimaatambities en energietransitie, onder meer door met elkaar in regionaal verband schaalgrootte en synergievoordelen te realiseren." Of dan in koor het programma van Groenlinks: "Een succesvolle klimaatpakket vraagt om optimisme. Geen gezeur, gedraal en geneuzel. Nederland is een land van aanpakkers, volhouders en doorzetters. Nederlanders zijn in staat om complexe problemen aan te pakken en op te lossen. Er zijn alternatieven voor de vervuilende, onhoudbare fossiele economie. De vraag is allang niet meer óf we iets moeten doen. De vraag is of we iets kunnen doen." Boeiend is ook het programma van DENK: "DENK vindt dat er een middenweg gevolgd moet worden tussen de klimaat-hysterici van de grachtengordel enerzijds en de klimaatontkenners van rechts anderzijds." Het kost geen enkele moeite hier nog even mee door te gaan. Gelukkig zijn inmiddels ook de stemwijzers (www.stemwijzer.nl) uitgekomen zodat de kiezer food for thought kan krijgen bij haar of zijn lastige keuzeproces.

Maar één ding is duidelijk: klimaat is 'in' – bij zowel de voor- als tegenstanders. Een korte bloemlezing laat zien dat zich dat vertaalt in een snelgroeiende dagelijkse woordenschat. Zo zijn er inmiddels de klimaatkassa ('Wat gaat dit allemaal niet kosten ten koste van wie?'), de door VNO-NCW vermeende klimaatwerkelozen, is er het nationale en soms zelfs regionale klimaatdebat, de klimaat tafels, de klimaatstakers en -spijbelars, in de Tweede Kamer is sprake van klimaatfeitengoochelaars (maar niet

alleen daar), wordt er zelf gesproken van een klimaatgeneratie, wordt er zeker in de politiek handig gebruik gemaakt van een klimaatweggevertje, bekwamen zich steeds meer mensen in het zogeheten klimaattoeteren en de daarbij behorende klimaatprofilering, komen steeds meer partijen (waaronder gemeentes) met een klimaatbalie, is sinds kort sprake van de mogelijkheid om klimaatneutraal te creëren, draait het om het samen komen tot een werkbaar klimaataanpak, voelen veel mensen een klimaatdepressie opkomen die niet meer in evenwicht gehouden wordt door hier en daar aanwezig klimaatoptimisme, zijn er zoals gezegd klimaat(stem)wijzers, is er een nationale klimaatmars en hebben we het nog maar niet gehad over het concept klimaatakkoord dat momenteel doorgerekend wordt ... en deze actuele opsomming is verre van compleet.

En toen? Leidt dit ergens toe? Zeker, aandacht, het vullen van journaal items, artikelen, interviews, folders, programma's, radiospotjes en ... te veel om op te noemen. Alles is goed zolang het maar met de 'Kl ...' letter begint – voor of tegen (liefst talig lekker pittig, polariserend aangezet) het doet er niet zo veel toe. Maar ondertussen en in afwachting van van alles, gebeurt er niet echt al te veel. Natuurlijk wel de honderden zo niet duizenden micro-initiatieven maar heel' heel weinig nog op industriële schaal. Eerst verkiezingsuitkomsten, dan coalitieonderhandelingen, compromisconstructies (vaak verkocht als winst voor het eigen gelijk), dan opnemen in - of vertalen naar - de budgetten en begrotingen, nieuwe gedeputeerden die hun portefeuille moeten leren kennen ... en dan zijn we zomaar weer een jaar verder. Diezelfde politici die nu de mond vol hebben van 'het klimaat' komen dan met zalvende en gepolitoerde tekst om aan te geven dat: ... helaas helaas, maar de politieke en economische realiteit ... afgezet tegen internationale ontwikkelingen ... maakt ... en daarom ... een substantiële bijdrage ... zonder dat het iets afdoet aan de initiële intenties ... binnen de lange termijn revolverende agenda ... bla bla bla ... bla bla bla. U kunt bovenstaande zin naar gelang de ontwikkelingen zelf bij gelegenheid invullen. En komen we dan met dat alles iets verder met de grote maatschappelijke opgave die Transitie heet? Ik twijfel, ernstig, als ik zie hoe we vast zitten in de stroop van de Gevestigde Orde. Groene, Gele of Rode Hesjes ten spijt ... hoe groot moet de druk, de crises worden om echt en met elkaar in actie te komen. En in hoeverre kunnen we echt rekenen op de klimaatpolitici? Of moeten we massaal de straat op als klimaatspijbelars om het tijd te keren? U mag het zeggen.

Jan Jonker is hoogleraar Duurzaam Ondernemen aan de Radboud Universiteit te Nijmegen. Zijn werk richt zich onder andere op het ontwikkelen van businessmodellen gericht op duurzaamheid, circulariteit en inclusiviteit. Samen met o.a. Derk Loorbach, Michel Schuurman, Ardi Dortmans, Aart Roos, Niels Faber, Hans Stegeman, David Jansen en Carola Wijdoogen organiseert hij de Collegereeks 'Circulaire Economie'. De derde editie van deze succesvolle reeks start op 13 maart 2019 in Utrecht. Aanmelden kan via: <https://www.collegecirculaireconomie.nl>